

перспектив розвитку ринків, отраслей и территорий в Республике Беларусь. База должна отражать все инвестиционные проекты на сегодняшний день со всеми необходимыми расчетами и с удобным поиском. Информация должна подаваться на различных иностранных языках.

На наш взгляд, реализация предложенных мероприятий позволит улучшить инвестиционную привлекательность Республики Беларусь, вследствие чего ожидается увеличение объема привлеченных инвестиций в страну.

Список литературы:

1. Группа Всемирного банка Doing Business [Электронный ресурс]: Рейтинги стран. – Режим доступа: <http://russian.doingbusiness.org/rankings> – Дата доступа: 10.04.2016.

2. Национальный статистический комитет Республики Беларусь [Электронный ресурс]: Инвестиции в Республику Беларусь из-за рубежа <http://www.belstat.gov.by/> – Дата доступа: 10.04.2016.

3. Национальный статистический комитет Республики Беларусь [Электронный ресурс]: Структура инвестиций по странам – Дата доступа: <http://www.belstat.gov.by/> – Дата доступа: 10.04.2016.

Бутенко В.В.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки та моделювання ринкових відносин

Дорохова К.Е.

студентка I курсу напрямку підготовки «Фінанси і кредит»

*Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
м. Одеса, Україна*

ФІНАНСОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ. ШЛЯХИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Фінансова система виникла з появою держави і нерозривно пов'язана з її функціонуванням. За допомогою фінансової системи держава накопичує і використовує фінансові ресурси на виконання своїх функцій. Від оптимально функціонуючої фінансової системи країни залежить фінансове забезпечення різних сфер суспільного життя. Чим розвиненіші ринкові відносини, тим складніші й різноманітніші зв'язки в державі, тим складніша й фінансова система.

На теперішній час в Україні продовжується формування фінансової системи, яке було розпочато ще після проголошення незалежності. Цей процес є досить складним, тривалим і суперечливим. У цілому в Україні закладені підвалини фінансової системи ринкового типу. Водночас накопичилося і багато проблем, що стосуються як фінансової системи в цілому, так і окремих її елементів зокрема. Саме ці проблеми потребують вирішення найближчим часом. З огляду на це, актуальність проблеми детального вивчення та аналізу фінансової системи України не викликає сумніву.

Метою даного дослідження є аналіз особливостей становлення і розвитку фінансової системи України на сучасному етапі, оцінка результатів її діяльності та визначення напрямків підвищення ефективності її функціонування.

Побудова ефективної фінансової системи потребує ґрунтовних наукових досліджень, глибокого аналізу причин і наслідків створення та використання фондів фінансових ресурсів, впливу цих процесів на всі аспекти життя держави.

За останні роки з'явилося безліч праць науковців-фінансистів, присвячених "фінансовій системі", завдяки чому коло наших знань про неї істотно розширено. Значний вклад у розвиток фундаментальних теоретичних та методологічних основ сучасної фінансової науки, внесли такі вчені як: Ф.Ален [1], В.Виноградня [2], Т.Єфименко [3], О.Іваницька [4], В.Коваленко [5], Макаренко [6], В.Мищенко [7], П.Хартман [8] та інші. О.П. Орлюк у книзі «Фінансова енциклопедія» (Україна) визначила поняття та структуру фінансової системи.

Фінансова система – один із основних елементів держави, який є показником розвитку, функціонування та ефективності державної політики.

Фінансову систему держави можна розглядати у кількох аспектах: з однієї сторони як сукупність фінансових інститутів, кожний з яких сприяє утворенню та використанню відповідних централізованих та децентралізованих фондів коштів для здійснення фінансової діяльності держави, тобто діяльності з приводу мобілізації, розподілу та використання централізованих та децентралізованих фондів коштів для виконання завдань і функцій держави та органів місцевого самоврядування.

З іншого боку, фінансову систему можна розглядати як сукупність органів державної влади та місцевого самоврядування, які здійснюють у межах своєї компетенції керівництво фінансовою діяльністю держави та підприємств, установ, організацій, що беруть у ній участь.

Якщо характеризувати з позицій економіки, то фінансова система України включає такі ланки фінансових відносин:

- ▲ державні фінанси (бюджет держави, фонди цільового призначення, державний кредит, фінанси державних підприємств),
- ▲ фінанси суб'єктів господарювання,
- ▲ міжнародні фінанси (валютний ринок, фінанси міжнародних організацій, фінансові інституції),
- ▲ фінансовий ринок (кредитний ринок, ринок грошей, ринок капіталів, а також ринок цінних паперів (фондовий ринок)) тощо.

Фінансова система України знаходиться на етапі становлення і вдосконалення. Найважливішими проблемами її розвитку є:

- зміцнення фінансів суб'єктів господарювання з метою посилення мотивацій до ефективної роботи, інвестиційної діяльності;
- відлагодження фінансового механізму діяльності бюджетних установ, пошук нових джерел фінансових ресурсів в умовах дефіциту бюджетних коштів;
- реформа бюджетної системи, практична реалізація всіх положень Закону України «Про бюджетну систему України»[9];
- економне витрачання бюджетних коштів, посилення контролю за їх цільовим використанням;
- реформа системи оподаткування в напрямку послаблення податкового тиску;
- зменшення кількості і розмірів відрахувань у державні цільові фонди, відокремлення їх від бюджету;
- раціональне використання коштів, залучених з допомогою державного кредиту, зміцнення довіри до державних цінних паперів.

Безперечно для вирішення або послаблення гостроти зазначених вище проблем слід особливо зосередити увагу на розвитку сучасної й конкурентоспроможної інфраструктури національних фінансових інституцій. Тому визначимо та проаналізуємо перелік заходів необхідних для динамічного розвитку фінансових інституцій України в контексті провадження Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 року (табл. 1) [10].

Перелік заходів, в контексті провадження Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 року ()

Задачі	Цілі
<i>впровадження монетарної політики на основі інфляційного таргетування</i>	перейти на таргетування інфляції; удосконалити інструменти монетарної політики; забезпечити прозорість ухвалення рішень з монетарної політики НБУ; покращити комунікаційну стратегію через нові фінансові продукти.
<i>забезпечення режиму гнучкого валютного курсу</i>	закласти режим гнучкого валютного курсу в основу валютно-курсової політики; скасувати адміністративні обмеження на валютному ринку; розробити та впровадити план зменшення високого рівня фінансової доларизації.
<i>зниження вартості грошей в країні</i>	посилити роль облікової ставки; впровадити чіткі принципи застосування інструментів та процедур регулювання ліквідності; наблизити фактичні процентні ставки на міжбанківському ринку доставки, встановлених грошово-кредитною політикою.
<i>відновлення кредитування економіки</i>	стимулювати збільшення джерел та обсягів локальних довгострокових фінансових ресурсів; забезпечити доступності фінансових ресурсів для кредитування економіки; стимулювати розвиток ринку локального синдикування та консорціумних угод.
<i>модернізація системи регулювання та нагляду</i>	впровадити принципи Basel III, IOSCO, IAIS, EIOPA; перейти до нагляду на основі правил оцінки ризику (risk based supervision) та запровадити засоби консолідованого нагляду; змінити правила здійснення фінансових операцій з пов'язаними особами; налагодити систему регулярної оцінки та контролю якості активів, потреб у підтримці ліквідності та рекапіталізації.
<i>підвищення прозорості та стабільності фінансових ринків</i>	удосконалити законодавство щодо злиття учасників фінансового ринку; розробити комплексну стратегію розвитку державних банків завершити перехід на МСФЗ; удосконалити вимоги до рівня корпоративного управління учасників фінансового ринку; посилити вимоги до системи ризик-менеджменту учасників фінансового ринку.
<i>очищення ринків від проблемних активів</i>	удосконалити законодавство щодо примусового стягнення заборгованості та відчуження і реалізації заставленого майна; скоротити процедури відчуження об'єктів застави на користь кредиторів; спростити законодавство щодо банкрутства боржників та учасників фінансового ринку, забезпечивши скорочення процедури банкрутства.
<i>забезпечення динамічного розвитку інструментів та інфраструктури фінансових ринків</i>	прийняти проекту Закону України «Про похідні фінансові інструменти (деривативи)»; реалізувати план впровадження накопичувального пенсійного забезпечення; стимулювати розвиток ринку локального синдикування та консорціумних угод; розширити лінійку корпоративних боргових цінних паперів; удосконалити розрахункову та клірингову інфраструктуру фінансового ринку.
<i>вдосконалення системи оподаткування</i>	удосконалити законодавство щодо оподаткування небанківських фінансових установ та споживачів їх послуг; створити сприятливу системи оподаткування ринку деривативів;

учасників фінансових ринків	розробити механізми податкового стимулювання довгострокових інвестицій; підтримати створення сприятливої системи оподаткування ринку спільного інвестування-колективних інвестицій (відміна потрібного оподаткування).
забезпечення інституційної незалежності регуляторів	підвищити автономію та незалежність регуляторів фінансового ринку; запровадити систему диференційованих зборів ФГВФО з урахуванням оцінки якості активів банків; посилити роль наглядової ради (або колегіального органу) регуляторів; впровадити ефективний інструментарій впливу для забезпечення ефективності заходів впливу на всіх сегментах фінансового ринку.
підвищення організаційної ефективності регуляторів	визначити цільову модель функціонування та дорожню карту трансформації регуляторів; розробити систему спеціалізованих комітетів для кожного регулятора для прийняття колегіальних рішень; розробити стратегію комунікації всіх регуляторів фінансового ринку; підвищити ефективність системи виявлення неефективних учасників фінансового ринку; забезпечити розбудову єдиного центру компетенції з реалізації непрофільних активів.
впровадження новітніх ІТ-технологій	сформувати колегіальний орган за участі всіх регуляторів фінансового ринку для проведення регулярного обговорення проблематики ринку та координації дій; налагодити механізми обміну інформацією між регуляторами; визначити механізми співпраці та підвищити ефективність діалогу регуляторів із учасниками фінансового ринку та саморегулювними організаціями (СРО); сформулювати та впровадити вимоги до ключових фахівців фінансового ринку.
покращення координації роботи регуляторів та учасників фінансового ринку	впровадити обмін інформацією за стандартом XBRL (Xtensible Business Reporting Language – відкритий стандарт для подання фінансової звітності в електронному вигляді); перейти на електронний документообіг між фінансовими установами; запровадити новітні стандарти ІТ-безпеки на фінансовому ринку; розробити процедури здійснення ідентифікації клієнта без його фізичної присутності; забезпечити накопичення даних, що формуються кожним із регуляторів, у єдиному сховищі даних.
стимулювання розвитку фінансової грамотності споживачів та інвесторів фінансового ринку	підвищити стандарти розкриття інформації про фінансові послуги; встановити чіткі санкції для учасників ринку щодо порушення прав споживачів фінансових послуг; оновлювати матеріали відповідно до розвитку фінансового ринку; запровадити механізм захисту прав міноритарних акціонерів; підвищити прозорість та зручність виплати коштів вкладникам банків, що ліквідовуються.
підвищення стандартів захисту прав споживачів та інвесторів фінансового ринку	разом з учасниками ринку та фінансовими організаціями розробити матеріали програми підвищення фінансової грамотності; оновлювати матеріали відповідно до розвитку фінансового ринку; розгорнути систему інформування та навчання населення фінансової грамотності; регулярно проводити моніторинг рівня фінансової обізнаності громадян та їх розуміння ключових вітчизняних економічних реформ.

Джерело: складено автором на основі [10].

Варто відмітити, що реформи в Україні мають здійснюватись за усіма напрямками. І Україна неодноразово наголошувала про налаштованість на їх comple-

ксне проведення. Тому на часі реальний старт більш масштабних та швидких макроекономічних перетворень з відповідними помітними результатами та оновленим правовим полем, яке уможливить вирішення існуючих проблем.

Україні потрібен реальний новий економічний курс, адже тільки узгоджена національна модель регулювання як всієї економіки, так і фінансової системи зокрема, має бути не тільки створена, але й запроваджена. Адже модернізація національної фінансової системи є необхідною, але не достатньою умовою для проведення всієї економіки на нові «рейки». Тому створення фінансової системи, що здатна забезпечувати сталий економічний розвиток за рахунок ефективного перерозподілу фінансових ресурсів в економіці, є необхідною магістральною передумовою для розбудови повноцінного ринкового конкурентного середовища згідно із стандартами Європейського Союзу.

Сутність фінансової системи полягає у тому, що вона є тією базовою основою, яка забезпечує діяльність та функціонування економіки країни як в цілому, так і в окремих її проявах. Ефективна фінансова система є тією рушійною силою, яка рухає життя не тільки країни, але і кожного її жителя. Вона підтримує баланс, який забезпечує динамічний розвиток усіх сфер та ланок господарства країни, а також підтримує виконання соціального захисту на необхідному рівні через діяльність певних інститутів.

Підводячи підсумок, варто сказати, що в умовах світових глобалізаційних процесів наша країна постійно співпрацює та взаємодіє з іншими країнами та результативність залежить від того, наскільки міцною є позиція нашої держави, наскільки стійкою є вона у фінансовому плані [11]. Фінансова система – це перший крок, який забезпечить нам цю стійкість та надійність. Саме тому її удосконалення, впровадження чогось нового є дуже важливим для країни, адже від того, наскільки чітко все організовано залежатиме і кінцевий результат, який перш за все полягає у визнанні України як надійного партнера у співпраці та зайнятті нею належного місця на світовій арені.

Список літератури:

1. Allen F. Comparing Financial Systems / F. Allen, D. Gale. – MA : Cambridge MIT Press, 2009. – 520 p.
2. Виноградня В.М. Особливості функціонування фінансових систем в країнах з ринковою економікою / В.М. Виноградня // Екон. вісн. ун-ту. – 2013. – Вип. 20/1. – С. 199 – 205.
3. Фінансова система національної економіки: проблеми розвитку та управління змінами : у 3 т. / за ред. Т. І. Єфименко; Держ. навч.-наук. установа «Акад. фін. упр.». – К.: ДННУ «Акад. фін. упр.», 2012. – ISBN 978-966-2380-36-1. Т.1 / [Я. Б. Базилук та ін.]. – 2012. – 892 с.
4. Іваницька О.М. та ін. Фінансовий сектор України в системі забезпечення інноваційного економічного зростання // Фінансова система національної економіки: проблеми розвитку та управління змінами: у 3-х т. / За заг. ред. Т.І.Єфименко; ДННУ «Академія фінансового управління». – К., 2012. – Т.1. – 894 с. – С. 317 – 418.
5. Коваленко В. В. Реформування та стратегічний розвиток фінансової системи України / В. В. Коваленко // ScienceRise. – 2015. – № 2(3). – С. 43 – 46.
6. Макаренко В.О., Прищепчук І.О. Побудова моделі фінансової системи України на основі системного підходу // Фінанси України. – 2010. – № 5. – С. 31 – 38.
7. Міщенко В. Капіталізація банківської системи України: сьогодення та перспективи / В. Міщенко // Вісник Національного банку України. – 2013. – № 7. – С. 11 – 17.
8. Hartmann P., Maddaloni A. And Manganelli S. The Euro Area Financial

System: Structure, Integration and Policy Initiatives // Workingpaper №230. European Central Bank. – 2009. – 55 p.

9. Закон України «Про бюджетну систему України на 2016 рік» від 31.03.2016 року №1063-VIII // Електронний ресурс.-Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

10. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року від 18.06.2015 року №391 // Електронний ресурс.-Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.

11. Стукало Н.В. Глобалізація та розвиток фінансової системи України // Фінанси України. – 2005. – №5. – С. 29-35.

Филипчик А.Л.

ст. преподаватель кафедры
теоретической и прикладной
экономики

Филипчик А.В.

магистр юридических наук, преподаватель
кафедры теории права и гражданско-
правовых дисциплин

*УО Барановичский государственный университет
г. Барановичи, Республика Беларусь*

КРЕДИТНЫЕ ИСТОРИИ В РАЗВИТИИ КРЕДИТНЫХ ОТНОШЕНИЙ

На рынке банковских услуг операции по привлечению и предоставлению денежных средств доминируют по отношению к остальным, отсюда и все возрастающая роль оценки кредитного риска и возможности его минимизации. Решение данных вопросов позволит снизить стоимость кредита для наиболее надежных и перспективных заемщиков, будь то организация, либо гражданин, и сделать ее адекватной их финансовым возможностям. Решить данные вопросы поможет развитие кредитных бюро и расширение информации, предоставляемой субъектами кредитных историй.

Цель. Оценить проблемы формирования и развития кредитных бюро в Республике Беларусь, международный опыт деятельности кредитных бюро. Определить направление развития кредитных историй.

Международный опыт развития банковского сектора признает одним из способов минимизации кредитного риска – внедрение в инфраструктуру финансового рынка кредитных бюро.

Основной целью деятельности кредитного бюро является предоставление банкам достоверной и максимально полной информации о потенциальном клиенте, желаящем получить в банке кредит [1].

Кредитное бюро можно определить как специализированную организацию, аккумулирующую информацию о кредитах, выданных физическим и (или) юридическим лицам, в целях предупреждения, и снижения кредитных рисков. Основной целью деятельности кредитных бюро является сбор и аккумулирование информации с последующим информированием кредитодателей.

Первое кредитное бюро было создано в Англии в 20-х гг. XIX в. В настоящее время кредитные бюро функционируют в большинстве государств с развитой банковской системой. За последнее время организации с функциями кредитных бюро созданы в Украине, Узбекистане. В Российской Федерации Закон «О кредитных историях» был принят в 2004 г.

Международный опыт включает различные подходы к организации кредитных бюро. В большинстве государств это частные компании (Великобрита-